

هنرهای نمایشی در اندونزی

به تاریخ این کشور از هنرهای شروع
نمایش و با صحر حاضر گفتار خوراخانه دهیم
فرهنگ هنری:

قبلای باید یاد آور شویم که از گذشته
بسیار دور اندونزی اطلاع چندانی جز
سنگ نوشته های معابد بزرگ چون مبد -
> بود بود > که در مرکز جاوه است
در دست نداریم، این اطلاعات تاریخ فرهنگ
اندونزی را که با نفوذ فرهنگ هنری از قرن
پنجم شروع میشود نشان میدهد. فرهنگ هنری
در اندونزی با توسعه افکار بودا نفوذ کرد
با شیفت بی مناسبت نیست بحث مختصری
از شرح حال بودا در اینجا می آوریم. گوانا
بودا که از شاخه های اشراف بوده
در ۶۹ سالگی خانه و زندگی را متروک
ترک کرد تا قبول خود «راهی برای خانه
دادن به جنگ و در پی مردم بیایند» و پس از سالها
مطالعه اصول هفتگانه «عقیده مسیح، کلام
مسیح بعمل مسیح، زندگی مسیح، مسامحه
مسیح، فکر مسیح و تمرکز مسیح را این
مردم تبلیغ کرد. بودا خود را پیامبر نیاندست

برای تشریح و بیان هنرهای نمایشی در
کشور آسیای اندونزی لازم است نکاتی
در باره تاریخ و وضع اجتماعی و جغرافیایی
آن کشور یاد آور شویم.

کشور سی هزار جزیره ای اندونزی که در
منطقه استو واقع شده است دارای تمدن
کهنی است که در مرور زمان تحت تاثیر
فرهنگ هند، چین و ایران و در این اواخر
اروپا واقع شده است. از علل این امر
باید شاهراه بودن جزایر اندونزی و وجود
حکومت های ملوک الطوایلی که باعث
عقب ماندن و رکود پیشرفت اقتصادی
و سیاسی این کشور شده اند ذکر نمود.
البته فرهنگی که پیش و پیش از همه در
این کشور نفوذ کرده فرهنگ هنری و بهتر می گویم
فرهنگ بودایی است. بعدها که راه برای
دین اسلام و دول اروپایی باز شده است
آثار دیگری که صورت اولیه خورا از
دست داده است در این کشور می بینیم.
برای ما که میخواهیم هنرهای نمایشی را
در این کشور مطالعه کنیم لازم است با توجه

موسیکهای مخصوص خیمه شب بازی

د سبب اول یعنی میدا تمام جهان را در میگرد
بسازی افکار این سرود بزرگ در زمان سلاطین
> کوشا > در قرن پنجم میلادی به جاوه و سوماترا و برشو
روخ پیدا کرده، این افکار موفق نفوذ بسیار یافت و به
همه کشور اندونزی سرایت کرد که امپراطوری بزرگی چون
> سری و بجا یا > بوجود آمد و آن رسا پذیرفت.
نوسه منهب بودا دانشگاه بزرگی بوجود آورد
و از طرف دیگر چینی ها با رفت و آمد زیاد بنوسه این
منهب و رسوم خود در پوشیدن لباس و خوراک و مراسم
عروسی کمک کردند. اینک بینیم فرهنگ هنرهای نمایشی
اندونزی چه کرد، ما موسیقی را نیز در اینجا می آوریم چون
هیچ هنر نمایشی اندونزی نیست که موسیقی در آن دل
حاضر اهیتی نداشته باشد و این امر از نمونه هایی که خواهیم
داد معلوم خواهد شد و بسطور کلی باید بگویم
موسیقی یکی از خصوصیات بارز هنرهای نمایشی در این
کشور است.

ملودیهایی هنری در موسیقی اندونزی پایه و اساس را
تشکیل داده است منتهای مراتب در دست ارکستر ملی
اندونزی که به > گاملانک > موسوم است، سنج ها و طبل های
بزرگ و کوچک آنچنان زیاد است که تم اصلی را تشکیل
میدهد و شنیدن آن برای گوشهای عاری بسیار مشکل است.
از تشریح سازهای مختلف و از نوع ملهها چون از

استاد خیمه شب بازی در حال نمایش

نمایش‌های نوام با رقص

دارد.

نمایشات سایه گستری که معمول ترین نمایشات هروسکی است هنوز هم در اندونزی طرفدار زیادی دارد و به این گونه اجرا میشود.

هروسکهای چرمی را از جلوی چراغ بزرگی که از سقف آویزان است عبور میدهند و باین ترتیب سایه هروسکها را روی پردهٔ عریض سفیدی میندازند. این نمایشات که به «واپانک» یعنی وهمو خیال موسوم است از شب تا صبح روز بعد طول میکشد و تم اصلی نمایش موسیقی متناسب هندی است.

امپراطوری «سریویجایا» و چند «موجوپاهیت» در توسعهٔ فرهنگ هندی کوشیدند اما با آمدن مسلمانان به خاک اندونزی و تبتلات وسیع آنها به خصوص ضعیف شدن حکومت موجوپاهیت دورهٔ دیگری در فرهنگ اندونزی پیدا شد که از خیلی از جهات گذشته را عوض کرد و باین جهت باید مورد بررسی ما واقع شود.

مسلمانان پس از اینکه اختیاراتی کسب کردند و حکام را با خود هم عقیده دیدند بنای مبارزه با پیروان دین بودا و غیر مستقیم مبارزه با فرهنگ هندی را گذاشتند.

مجسمه سازی، بند نقاشی و سپس رقصهای مقلسی را ممنوع کردند. در نتیجه سیل عظیمی از وفاداران به فرهنگ پیشین به جزیرهٔ زیبای بالی که معابد بزرگی در آنست پناه بردند. بطوریکه امروز نیز با وجود کوشش که برای حفظ هنر گن بکار میرود بالی، برای اندونزی همان ارزش را دارد که تحت جنبشید

نمایش ادامه دارد و بند ماسک یا کریم مخصوصی که برای توصیف فرشته و دیو بکار میرود.

علاقه و توجه مردم باین نمایشات آنقدر زیاد است که علاوه بر اعیان مذهبی در جشنهای خصوصی مردم نیز قسمتی از این نمایشات اجرا میشود.

از انواع نمایش و نمایشهای هروسکی اهیت زیادی دارند. هروسکهای شبه شبیه بازی در انواع مختلف کشور اندونزی به شکل‌های گوناگون است و از انواع این نمایش و نمایش هروسکی «سایه گستری» است. در این نمایشات بهیچ وجه کوششی برای شبیه ساختن هروسک به طبیعت بکار نمیروند.

هیچنانکه در اساطیر یونان چنین بوده است چینی نمایان بصورت انسان و بدن اسب داشته اند.

در اینجا نیز هروسکها، هیولاها و عجیبی هستند که تنها دم او شاخ کم

موضوع ما خارج است هر قدر نظر میکنیم رقص در اندونزی نیز تا اندازه زیادی تحت تاثیر رقص هندی است همان ارزش را که حرکات دستها، چشمها و پاها در رقص هندی دارد رقص اندونزی نیز دارد است. علاوه بر رقص های ناحیه ای که مخصوص اندونزی است و رقص های دیگری که صحنه فولکلوریک دارند و وسیله آرزو، عشق، دوستی و مهربان نوازی میباشد که در همه جای کشور معمول است. از جمله رقص های معروف ناحیه ای که در جاوه، تیمور، بالی معمول است نمونهٔ رقص های فولکلوریک، رقص ازدواج و رقص مهمانی معروف است. رقص ازدواج در «سلب» اینطور اجرا میشود که وقتی پسر و دختر بهم علاقندند در محلی از دوستان و خویشان میرقصند، شروع رقص از طرف جوان نشانهٔ اظهار عشق او است. اما دختر هرگاه در میان رقص شال خود را از روی شانه اش بیندازد دلیل بر اینست که پیشنهاد ازدواج او را پذیرفته است. در این رقص تمام حرکات باید علاقه احساسات و طرفین را بیان کند. در «سلب» دختران و پسران با شاخه گل رقص میکنند که به رقص تیریک و رود سیاحان معروف است.

هنر نمایش اندونزی پیش از همه تحت تاثیر مینولوژی هند میباشد. موضوع و تم نمایشنامه‌ها اقتباس از دو کتاب حماسی هند بنام «رامایانا» و «مهابهارتا» است که بیشتر در اطراف مبارزه خدایان بدی و نیکی دو زمینند.

این کتابها در اصل به زبان «سانسکریت» نوشته شده است و در زمان حیات مسیح بصورت امروزی خود درآمده اند.

همانطور که قبلا اشاره کردیم در این نمایشات دو وجههٔ باور دیده میشود، اولاً موسیقی محلی که در تمام مدت اجرای

صحنه‌ای از رقص دسته جمعی بالیهای ملی و محلی

داشت در تئاتر باید توجه بیشتری کنیم. سابقاً گفتیم موضوع نمایش اقتباسی از کتابهای مذهبی و حماسی بود. در این دوره هنرپیشگانی که از نژاد دو رگ بودند روی صحنه ظاهر شدند، و روید جدیدی که میانه سبک قدیم و سبک اروپایی بود اتخاذ کردند و نوعی از نمایش بوجود آمد و توسعه یافت که به «کتوبراک» موسوم گردید.

در این نوع نمایش بیشتر زندگی مردم عادی مورد توجه واقع شده این نمایشات را نیز موسیقی در تمام مدت همراهی میکند با این تفاوت که با طبل مخصوصی شام «کتوبراک» اعمال و سرکات هنرپیشه‌ها را روی صحنه تنظیم میکنند و فلوت هم‌همه‌دار تشریح حالات روحی هنرپیشگان است. کتوبراک روز بروز توسعه یافت و در بین مردم موفقیتی عجیبی کسب نمود. بعدها، زندگی شاهزادگان و مردم بزرگی که بخاطر کشور فدا کاری کرده بودند موضوع وتم نمایشهای کتوبراک قرار گرفت.

در زمان تسلط دولت هلند هنر فیلم برداری به اندونزی آمد. البته تا زمانی که هلند بر آن کشور حکومت میکرد بهت پیدایش افکار مبارز اجتماعی و استقلال طلبی، این هنر در تحت اختیار کامل دولت هلند قرار گرفت و راکمانند. پس از اینکه در جنگ بین المللی دوم این کشور بوسیله ژاپن اشغال گردید، این هنر دو خدمت تبلیغاتی جنگی و نظامی واقع شد و در همین حال به ترقیاتی نائل گردید. اما بعداً پیشرفت این صنعت پس از کسب استقلال—

نواریه آلات شرعی

حاصلخیز اندونزی میشوند. مدتی بهت نزارها و جنگهایی که فرمانداران داخلی به تحریک خارجیان باهم میکردند هنرهای نمایشی در بونه سکوت ماند تا اینکه خارجیان با تضعیف حکومتهای داخلی فلاح محکمی برای خود ساختند و بالاخره هلند بر دیگران غلبه کرد و جزایر اندونزی را تصاحب نمود. باین ترتیب فرهنگ اروپایی وارد یک کشور باستانی آسیایی شد. جوانهای اندونزی به هلند و اروپا رفتند و آوردند هائی آوردند که اینک مطالعه میکنیم.

در موسیقی—میلودیهای تازه اروپایی (موسیقی کلاسیک اروپایی و جاز) وارد اندونزی شد. در رقص این تاثیر از همه رشته‌های دیگر کمتر بود زیرا هنر رقص در این کشور پایه های محکم و حصینی

برای ما دارد. اکنون سفری که بدان کشور میروم او را به بالی میرند تا با آن آثار کهن آشنا گردد. گو— آنگه نفوذ اسلام بسیاری از هنرها را در اندونزی ضعیف کرد پایه بونه فراموشی سپرد با وجود این رسوم و آداب کسالی های سال در آنجا وجود داشت تغییر نکرد و تا با هر روز نیز بر جا مانده است. در جمله مراسم عروسی آنها خودنمایش جالبی است که شنیدن آن خالی از لطف نیست.

بگناه قبل از ازدواج دختر حق خروج از منزل را ندارد و در این مدت باید لباسهای عروسی خود را بدوزد. عقد با مراسم اسلامی برگزار میشود. پس از عقد عروس و داماد بگردش میروند و در مراجعت باهم بکار گاه بافتندگی عروس سری میزند. و عروس ناگهان از دست داماد فرار میکند و وارد یکی از اطرافها شده و در روی خود مینهد، آنوقت اشعاری بین آنها دروین میشود.

داماد میگوید: این من هستم، شوهر تو، توییخواهی نسبت بمن مهربان باشی، دورا باز کنی، عروس جواب میدهد: دورا باز خواهم کرد، ولی آیا ممکن است قول بدهی همیشه نسبت به من وفادار باشی؟ وقتی داماد قول داد آنها را کنار سفره می نشاندند. عروس و داماد جلوی مدعوین لقمه پنهان هم میگذازند و از آن ساعت زندگی مشترک آنها شروع میشود.

با این ترتیب ملاحظه میشود چگونه مردم اندونزی آداب و رسوم خود را با وجود توسعه دین اسلام از دست نندارند.

دورانی که نفوذ سیاسی مسلمانان رو بکاهش میگذازد دولت اروپایی در اندونزی برای خود جای باز میکنند

در قرن شانزدهم میلادی است که پرتغالیها و انگلیسیها بتوان تجارت وارد سرزمین

شورستان علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

امایش با ماسک

نوازندگان سازهای ملی اندونزی

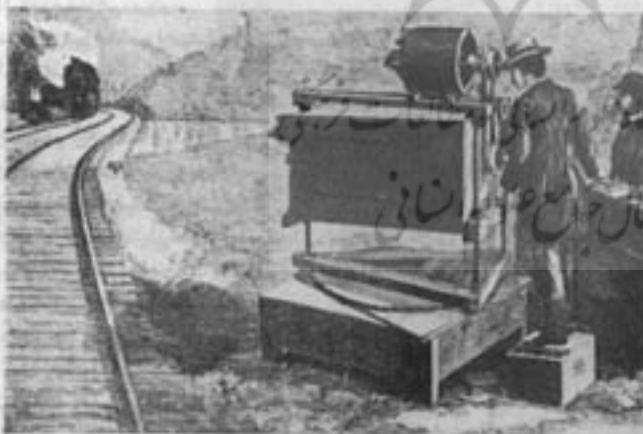

یک صحنه از نمایش محلی اندونزی

وراههای جدید هنری روز بروز با توجه و کمک دولت در کشور اندونزی توسعه مییابد مدارس مخصوص تئاتر و رقص برای ضبط آثار گذشته و نمایش آنها کوشش میکنند. ما امیدواریم در شماره های بعدی - هائی از نمایشنامه های این کشور را برای استفاده خوانندگان در مجله نمایش درج نمایم.

ایرج زهری

چون «گارسون» و «فلوت» که بشهر بود در اندونزی موفقیت زیادی کسب کرد. این وضع دیری نباید زیرا مردم اندونزی ناچار شدند برای کسب استقلال کشور خود همه چیز را کنار بگذارند پس از اینکه در سال ۱۹۴۷ استقلال اندونزی تأمین شد، فعالیت هنری سابق از سر گرفته شد. امروز بدون اینکه موسیقی و نمایش و رقص گذشته کنار گذاشته شود افکار نو

امسال درست شصت سال از عمر سینما میگذرد. برای اولین بار در ۲۲ مارس ۱۸۹۵ در سالن کوچک شماره ۴۴ خیابان دن (محل فعلی انجمن توسعه هنر و صنعت سینما توگرامی) سینما پا - برسه وجود نهاد.

کسی که در این سالن سینما را به جهانیان شناساند «لومی لومیر» بود. در این تصویر که سبیل ظهور سینما در فرانسه تلقی شده است عملیات فیلم برداری از یک ترن دپنه میشود.

اندونزی در سال ۱۹۴۶ بود. قبل از اینکه به بررسی هنرهای نمایشی در عصر حاضر بپردازیم باید این نکته را یاد آور شویم که با کوشش های فراوان مردم این کشور موفق شد در سال ۱۹۳۳ یک انجمن ادبی تشکیل دهد. این انجمن برای وحدت زبان مردم کوشید و در همین حال بشوق هنرمندان پرداخت...

باین ترتیب راه برای نویسنده گان نمایشنامه باز شد و نویسندگان در این زمینه بوجود آمدند. و حال آنکه در زمان تسلط هلندیها، جلوی کار آنها گرفته میشد چون تقریباً موضوع اکثر نمایشنامه ها مبارزه با کشور های مهاجم بود. ژاپنیها برای اینکه افکار مردم را با خود مساعد کنند انجمنهای ادبی و هنری را تشویق کردند.

باین ترتیب نویسندگان نمایشنامه در رادوی بخشی را بخود اختصاص دادند و در آن نمایشات کنوپراک را که بیشتر مورد تمایل مردم بود بوقوع اجرا گذاروند. علاوه در همین عصر تمایل عجیبی به ترجمه نمایشنامه های خارجی بخصوص شکسپیر در اندونزی ایجاد شد که در مجلات بخصوصی که تحت نظر ادبای عصر مثل «اوکارا اسماعیل» اداره میشد، چاپ میرسید.

از این پس انجمن های ادبی دیگری در جزائر مهم اندونزی پیدا شدند و فعالیت عجیب آنها به توسعه هنرهای نمایشی کمک فراوان کرد و باین ترتیب نمایشنامه های زیادی